

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

TISZÁNTÚLI EGYHÁZKERÜLETEK

A trianoni határral eldarabolt nagy tiszántúli egyházkerületnek azon a részén, amely Erdély felé-
vel együtt lett ismét Magyarországgá, a református magyaroknak mind számban, mind erkölcsi súlyban, mind református öntudatban nagyjelentőségű serege él, amely szellemi tekintetben kétségen kívül, de bizonyára anyagiakban is elég erős ahhoz, hogy magában egy egyházkerületet alkothasson. Igazán nem lehet csodálkozni azon, hogy most, mikor az események kényszerűsége miatt kialakult egyházkerületi külön-
állásuk a boldog felszabadulás folytán véget ér, a húsz év alatt megszokott és jól működött külön igazgatás megszűnését sajnálattal látják. Nevetés közben is fáj az ember szíve, királyhágómenti testvéreink is, bármennyire örülnek azon, hogy újra a magyar nemzeti állam alattvalói lehetnek, az idegen uralom alatt állás miatt formálódott egyházi szervezettől szomorú szívvel búcsúznak.

A *Reformátusok Lapja*, a királyhágómelléki református egyházkerület hivatalos közlönye, 1941. évi június 1—10. napjairól keltezett 16—17. számában több cikkben és hozzászólásban foglalkozik a királyhágómelléki egyházkerület fennmaradásának szükségességével, illetőleg a tiszántúli egyházkerület felosztásának halaszthatatlanságával. A főszerkesztő vezető cikkén és véleménynyilvánítást kérő körlevelén kívül tizennégy közleményt, cikket és hozzászólást olvashatunk, kilencet névvel ellátva, ötöt csak betűjellel. Valamennyi a kiegészülő tiszántúli egyházkerület aránytalanul nagy voltáról és a felosztás sok előnyéről szól, amit az állandóan Magyarországnak maradt részen élők közül sem von kétségbe senki. Ami ellenben az egyházi törvényhozás rendelkezése szerint újból helyreálló egység felosztásának idejét és módját illeti, arról már nemcsak minálunk, de odaát sincs egyetértés.

A nyilatkozók között van olyan, aki csak egészen általánosságban a régi kerület megmaradásának, Nagyvárad püspöki székhelyül megtartásának hívéül mutatkozik be; van, aki a törvényes egyházi felsőbbséghez újabb előterjesztést tart helyénvaló-

nak; van, aki megnyugszik abban, hogy a Zsinat majd bölcsen fog intézkedni; van, aki evégből „pergőtűz alá” venni óhajtja az egyházi felsőbbséget, de a kérdés napilapokban tárgyalása ellen tiltakozik; van, aki szomorú szívvel bár, de elparentálja a királyhágómelléki kerületet; de van olyan is, aki kijelenti, hogy a tiszántúli egyházkerületbe ideiglenes beolvadás előnyös, mert *előkészítése lesz a kerület életképes alakban később esedékes feltámadásának*; sőt az is, aki „parancsoló szükségnek” látja a tiszántúli kerületnek kisebb *kerületekre* felosztását és a királyhágómelléki egyházkerületnek Nagyvárad központtal meghagyását, ezt az egyházkerület *kiegészítésével* (tehát nem jelen állapotában) kívánja, és az is, aki a pergőtűzes rohamozásra kész, „jönnek látna *más területi beosztással*, mint azt Trianon urai meghúzták, a királyhágómelléki egyházkerületet is”. Sőt van a nyilatkozatok közt egy olyan (szerzője csak névbetűkkel lévén jelezve, előttem ismeretlen), akinek cikkét ideáról is akárki megírhatta volna, annyira mentes minden érzelmi indítéktól, annyira teljesen tárgyilagos. Végső következtetését szinte a magam sorai közé kívánkozónak látom: „Nem tudok kardot kötni a királyhágómelléki kerület jelen, vagy bővített alakban fenntartása mellett, de harcolni is tudnék a délvidéki egyházkerület kiszakításáért, mihelyt véget ér a háború, vagy előbb is, ha elérkezik számunkra az ideje a belső elrendezésnek.”

Természetesen vannak, akik minden tárgyalás és változtatás nélkül azért kívánják a tiszántúli egyházkerület azonnali szétesztését, hogy a királyhágómelléki egyházkerület fennmaradjon. Megnyugtathatjuk az egyik cikk íróját: bizonyára senki sincs, aki szégyennek tartaná a külön egyházkerület elmúlása felett kesergést, sőt azt találnók megdöbbenőnek, ha egy ilyen alkotásnak — bármennyire kényszerűségeből származott és bármennyire szükségszerűen működik el — a megszűnését közömbösen vennék azok is, akik belé tartoztak. Mi, akik kívül voltunk a Királyhágómelléken és akiket csak

a testvéri szeretet esatolt ottani testvéreinkhez, magunk is megilletődötten álltunk meg a visszatérés nagy örömeiben is annak a szervezetnek elbűsűztatásánál, amely a magyar nemzetnek és a magyar reformátusságnak két évtizeden át felbecsülhetetlen szolgálatokat tett és amelynek vezetői és munkásai valamennyien megérdemlik az egész nemzet és az egész egyház fokozott tiszteletét.

Azt már nem igen tarthatja odaát sem mindenki egészen szerencsés beszédnek, ha az egyesülés mézét „az új hivatalnokok gögjenek“ emlegetésével keserítik és azzal a kérdéssel: vajjon nem ragadt-e ez a módszer bizonyos mértékben az egyháziakra is. Azt meg ideát találjuk egészen szokatlan eljárásnak, hogy az egyházkerület *hivatalosnak* jelzett lapjában a főszerkesztő interpellálja az egyházkerületi elnökséget arról, vajjon a még meglévő és jogosan működő egyházkerület érvényesen hozott határozatait illetékes helyen szóba hozták-e. Mi csak kívülről és szomorú országhatárral elválasztott távolságból ismerhettük a királyhágómelléki egyházkerület nagyérdemű püspökének és főgondnokának e minőségben végzett munkáját, — az a feladat sem vár ránk, hogy az ő egyházkormányzási felfogásuknak hivatalos szószólói legyünk, de ilyen kérdést nem intéznénk hozzájuk a nyilvánosság előtt akkor sem, ha erre a kérdésre magánúton felelet adása kizártan látszanék. Mert ezt a kérdést nemesak nyilvánosan, de magánúton sem, sőt a magunk lelkiismeretében sem merünk soha feltenni olyan emberekkel szemben, amintők Sulyok István püspököt és Thury Kálmán egyházkerületi főgondnokot az egész magyar református egyházi közvélemény ismeri.

Egyebiránt azt, hogy a cikkirő „hinni szeretné“, bizonyára mondatának csak végére kell érteni, nevezetesen, hogy a kerületük sorsára „megnyugtató kijelentéseket vettek“, ellenben azt, hogy „ha nyilvános gyűléseken nem is, de a legilletékesebb tényezőkkel, az egyetemes magyar református egyház vezetőivel való bizalmas eszmeeser alkalmával szóba került“ ez, — bizonyára nemesak szeretné hinni, hanem hiszi is a cikkirő. Nagyon kevés jó véleményvel tudna lenni embertársai megbízhatóságáról, felelősségérzetéről, közügyekben eljárásra képességéről, ha ezt teljes meggyőződéssel hinni nem tudná, még akkor is, ha a nagy változás körüli rendelkezések csakugyan „de nobis sine nobis“, azaz a királyhágómelléki egyházkerület vezetőembereinek minden közreműködése nélkül hozattak volna. Hiszen a királyhágómelléki egyházkerület sorsának komoly és felelősségteljes megfontolása és minden oldalról megbeszélése nemesak azoknak a kiváló férfiaknak volt feladata, akik a konventtől alakított és majd a zsinati országos bizottságban, meg magán a Zsinaton a királyhágómelléki egyházkerület részéről jelen voltak, hanem e bizottságok és a Zsinat minden tagjának kivétel nélkül.

Azonban igazán nagy kár a mostani nehéz időkből, amikor sokszorosan keresnünk kell az összekötő kapcsolatokat, vitával tölteni az időt. A kérdés érdemét illetően elvi különbség úgyis kevés van köztünk. Azt nem mondhatom, hogy a *Reformátusok Lapja* cikkeivel akárcsak elvben is teljesen egyetérték. A magam részéről a püspökségnek a jelentőségét sohasem tudnám annyira hangsúlyozni, mint amennyire e nyilatkozatok nagyobb része teszi és

természetesen nem tudnék olyan akciót támogatni, mely a tiszántúli egyházkerület megosztását a püspöki székhely kérdésével hozza bármilyen módon kapcsolatba. Nem ismerem debreceni püspökséget sem és hasztalan van itt a Kollégium és a magyar református egyház sok más messzevilágító kulturális intézménye, hiába leginkább központi fekvésű — legalább a mai egyházkerületben — Debrecen, egyházunk alkotmányának sarkalatos elveivel ellenkezőnek tartanám annak a kétségbe vonását, hogy a tiszántúli egyházkerület igazgatási székhelye éppenúgy, mint Debrecen, lehet Nagyvárad vagy Szatmár, Mezőtúr, Gyula vagy Hódmezővásárhely, akár Újfehértó vagy Vásárosnamény. Budapestben is vannak nevezetesen református egyházi intézmények és berendezések, még sem esett rovására sem a dunamelléki egyházkerületnek, sem Budapestnek, hogy az egyházkerület püspöke egy évtizednél hosszabb időn át kunszentmiklósi lelkipásztor volt. Azokat az épületeket és berendezéseket, amelyek az egyházkerületi igazgatás színhelyéül szolgálnak, nagyon eredményesen és nagyon hasznosan fel lehet használni jó református egyházi célra akkor is, ha nincs a városban püspök.

Abban azonban mindnyájan egyetértünk, hogy a tiszántúli egyházkerület túlságosan nagy. Egészen bizonyos, hogy mostani nagyságában fenntartása éppen azokra nézve nem kívánatos, akik az igazgatását és ügyei intézését teljesítik. Csakugyan „egy ember nem képes az ellenőrzést gyakorolni“, mint a lelkészség egyik cikkének címfelirata hirdeti. Mi, tiszántúliak, a püspökünkötől csakugyan emberfeletti nagy áldozatot követelünk a reávaró munkának végzésével, mégpedig anélkül, hogy ezért az emésztő munkáért valami jelentős javadalmazást tudnánk a számára biztosítani. De nemesak a püspököt terheljük agyon: a munkatársait is. Az óriási egyházkerület igazgatásának mindennemű írásos munkáját teljesítő irodában mindössze négy alkalmazottunk van. A vagyoni ügyek kezelése a négy tisztviselővel dolgozó és a Kollégium vagyongazdálkodásával is agyonhalmazott kollégiumi gazdasági hivatal nem is félkézzel, csak néhány ujjal végezhető feladata. A tanügyeink irányítója tizenöt középiskola és hat polgári iskola ügyeiben egyik gimnáziumi igazgatónk — mellékfoglalkozásképpen. Csakugyan nem lehet egyiknek sem kívánczása az egyházkerület további növelésére. Valamint nem lehet ez a vágya az egyházi igazgatás és bírásodás ama munkásainak sem, akik a rájuk ruházott nagyon díszes egyházi tisztségek viselése közben mindenféle földi jutalom nélkül végeznek olykor egy hivatal számára is elégnek mutatkozó feladatot.

Nyilvánvaló emellett az is, hogy a tiszántúli egyházkerület túlnövekedett volna miatt az egész magyar református egyház szervezetében nem gyakorolhat akkora hatást, amekkora lélekszáma és egyéb értékei arányában méltán megilletné. Mind a Zsinaton, mind a Konventen nagyobb számú tagokkal vesz ugyan részt, mint a többi egyházkerület, de arányossá tenni a képviselést semmiképp sem lehet, mert az valóban nem megengedhető, hogy egyetlen egyházkerület adja bármelyik gyűlésen is a többséget. Ha a mostani nagy egyházkerület helyén két vagy három egyházkerület alakul és ezek mindenike megfelelő képviselést nyer egyházi főgyűléseinken: ugyanaz a tiszántúli reformátusság

sokkal nyomatékosabban hallathatja szavát, mint a mostani helyzetben.

Nincs szükség tehát arra, hogy egymást kapacitáljuk a tiszántúli egyházkerület felosztásával járó előnyök tekintetében. Ezt elsősorban éppen azok érzik, akik a nagyságnak teherhordozói.

Hogy aztán ezek sem mennek neki nyakra-főre a rájuk nézve nagy megkönnyebbedést jelentő felosztásnak, az megint csak a felelősségérzet következőse.

Azzal mindenki tisztában van itt és odaát, hogy a kérdést megfelelően megoldani a Kárpátaljával kiegészült Tiszántúlnak és a Királyhágómellékének külön tartásával, a jelen helyzet változatlan meg hagyásával semmiképpen sem lehet. Ha kétfelé osztás következik, akkor is más módon kell azt végezni, mint a trianoni határok mentén. De lehet szó — nagyon lehet — háromfelé tagozódásról is. Még ebben az esetben is nagyobb lenne egy-egy új egyházkerület, mint a magyarországi református egyházban meglévő egyházkerületek némelyike. Melyik az egyetemes egyházi szempontokból helyesebb? Ki meri alapos vizsgálat nélkül eldönteni? Sőt szembe kell nézni azoknak az aggodalmával is, akik ugyan csak nevezetes egyházi közérdekre hivatkozással, a divide et impera szabályának érvényesülésétől tartva, minden felosztást elleneznek. A trianoni határ megvonásakor nem állt módunkban a magunk szempontjait érvényesíteni. De amikor magunk kívánunk rendelkezni, akkor nem irányíthat bennünket a trianoni rajz.

Tegyük fel tehát, hogy nem három-, hanem kétfelé osztás mutatkozik közérdeknek. Kétségtelen, hogy akkor sem lehet a királyhágómelléki egyházkerület fennmaradását célul tűzni, hanem egy jól megfontolt határvonal húzásával kell két egzszerű formájú és jól kormányozható egyházkerületet létesíteni, amelyek mindenikébe fog tartozni olyan terület is, amely most a királyhágómelléki egyházkerülethez tartozik, meg olyan is, amelyik oda most nem tartozik. Ezt a határvonalat meghúzni helyesen csak akkor lehet, amikor bizonyos nyugalmi időszak áll be az országhatárok kérdésében. Ezidőszere vanak területek — erre bőlesen rámutat a R. L. A. A. jelzésű cikke is — amelyekről ma még nem tudhatjuk, hogy a megosztásnál számításba jöhetnek-e. Arra kell ugyanis törekedni, hogy a határ emberi számítás szerint hosszú ideig változatlanul maradjon, hatónak ígérkezzék és a lehetőség szerint ne csak célszerű legyen, de közmelegnyugvást is okozzon.

Akárminő megosztásra kerül is azonban a sor, ennek anyagi feltételei is vannak. Mindenekfelett vigyázni kell arra, nehogy az egyik csoportba csupa szegény, a másikba csupa vagyonos egyházközösség jusson, az egyik részre minden számottevő és életképes kulturális intézmény, a másikba semmi vagy csak keservesen tengődő. Azonkívül meg kell számolni itt is a pénzt, mint a toronyépítésnél. Mi itt tisztán látjuk, hogy az egyetemes fejlődés, mint mindenütt, Magyarországon is, az állami támogatás esőkövese, sőt megszűnése felé halad. Nem is felünk ettől. De éppen ezért nem rendezkedhetünk be olyan igazgatási apparátusokra, amelyek ellátását máshonnan, mint állami segítségéből egyáltalán nem fedezhetjük. Sőt, ami állami javadalmat ezidőszere nyercünk és a vallásfelekezetek közti egyenlőség elve alapján

elfogadunk, annak alapján sem állíthatunk fel létesítményeket addig, míg a segítség teljesen biztosítva nincs.

Elárulhatom a cikkíró uraknak azt, ami előttük sem titok, hogy a magyarországi református egyház és a tiszántúli egyházkerület élén álló atyák a kérdésnek már emez anyagi részével is foglalkoztak, bizonyos kezdeményező lépéseket máris tettek annak az eshetőségnek figyelembevételére, hogy a tiszántúli egyházkerület a királyhágómelléki egyházkerület beolvadása után nem marad meg egy egésznek. Lehet, hogy ezek a lépések eredményesek lesznek és akkor mindenesetre közelebb leszünk ahhoz a célhoz, amelyet a R. L. nyilatkozói szívük szerint elérni óhajtanak. De még ezzel sem fog eldőlni véglegesen a nagy kérdés. Mert egy (vagy két) új egyházkerület létesítése sokkal nagyobb dolog, semhogy megvalósulása attól függjön, tudunk-e adni és mekkora fizetést a püspököknek.

Kurátor.

'Sigray Mihály

emléktáblájának leleplezésén mondott emlékbeszéd.
Tartatott a debreceni református Kollégium udvarán
1941 június 8-án.

*Mélyen tisztelt Ünneplő Közönség!
Nemes Tanulóijúság!*

A debreceni református Kollégium négyszázados jubileumának külső, kifejező ünnepesei elmaradtak. Nem parádés alkalmak idejét éli most ez a nemzet. Helyette csendben, befelé ünnepelünk, építgetjük, valamint elkészítettük Kollégiumunk árkádjai alatt ősi iskolánk nagyjainak bronzbaöntött képeit, hogy „ércnél maradandóbban” hirdessék az e falak között minden esztendőben megújuló ifjúságnak, hogy, íme, ezeket adta Isten kegyelméből a magyar egyházi és közéletnek az ősi Alma Mater! A szellem és a lélek óriásai néznek reánk köröskörül e falakról, kezdve a XVI. századtól el egészen a legújabb időkig, országgyarapító főméltóságú Kormányzó urunk debreceni diákságát hirdető emléktáblájáig. Mennyi lélek, mennyi erő, mennyi hit, mennyi tudás, mennyi hősiesség, mennyi önfeláldozás az, amit ez az érc-csohors hirdet itt nekünk!

A sorból azonban eddig hiányzott egy! A Batori 'Sigray Mihály emléktáblája! Azé a 'Sigray Mihályé, aki 1726-ban subscribált a Kollégium „lex antiqua”-jának és belépett „Pallás zöldes táborába”. Kitűnő tanuló lehetett már kollégiumi éveiben, mert már 1728-ban mint triennis diák, majd újra 1731-ben mint sexennis diák classis praeceptorra lett az anyaiskolának.¹ Ebben a megbízatásban is kiválóan megfelelt, mert professzorai a kevesebbről többre bízták és 1732-ben Kecskemétre, majd onnan egy év múlva a másik „pártikulába”, Nagykőrösre küldik, ahol az ottani latin iskola rectora lesz.

'Sigray Mihály felől azonban másképp volt oda-fent elrendelve! Minerva csendes szavú szolgájából Mars hadisten villogó pallosú katonája lett. Hatalmas

¹ A Sigray-alapítvány emlékünnepe Nagykőrösön 1911 szeptember 10. napján. Nagykőrös 1912. 35. l.

két erő küzdött benne: a tudomány szeretete, amelyben nevedkedett és a fegyver szeretete, amelyben született, hiszen magyar volt a lelke legmélyéig. A legendás magyar hőskor idejében született és úgy kell lennie ahogy Dr. Nagy Zsigmond írja róla, hogy „bölcsője körül II. Rákóczi Ferenc győzelmes hadainak tárogatója harsoghatott s tán az ihlette meg lelkét ellenállhatatlanul a vitézség és bátorság erényeivel”.² A „recrudescunt vulnera” daliás-bús idejében kardról álmodhatott a bölcsőben a gyermek, talán éppen arról a kardról, amelyet mindvégig úgy szeretett és amelyről éppen ma 199 éve feleségéhez Fulneckből írt levelében ezt írja: „A kardom markolatját tsináltassátok meg magyarosan Pesten, mert itt meg nem tudják minthogy elszakadt a markolatya.”³ Már akkor a katonaeletről álmodhatott a gyermek a nyírbátori nemesi kúrián, arról a katonaeletről, amelyről egy másik, ugyancsak 1742-ben Brüsszélből írt levelében ezt írja szeretett feleségének haza Nagykőrösre: „A katonai kenyer mitsodás nehéz, szinte oly szép és kellemes, még derékom a fegyvert hordozni meg nem unta s ha Isten meg áld, holtig Magyar Ország oltalmára s ditséreteire meg sem unja.”⁴

Igy történt, hogy *'Sigray Mihály* rector professor már 1735-ben katona. Önként lett azzá. Részt vesz előbb a Péro-féle lázadás leverésén, majd a Mária Terézia féle örökösödési háború harcaiba kerül bele és 1741-ben érdemei elismerésül a Belezna-ny-fele reguláris huszárezredbe nevezetik ki „királyi lovas századossá”.⁵

De a katona hazája az egész világ! Különösen, ha olyan vitéz és pompás katona, mint *'Sigray Mihály*!

Igy történt, hogy midőn az 1748-i aacheni béke befejezi az örökösödési háborút, *'Sigray Mihály*, aki akkor még a névleg a bajor választófejedelem tulajdonát képező lovasezredben szolgál: a holland egyesült tartományok, a Staaten General, szolgálatába kerül, amidőn a holland állam 1749-ben a bajor választófejedelemtől megvásárolja ezt a pompás huszárezredet az akkori idők szokása szerint.⁶

És itt vessünk most egy pillantást a holland katonai életre a múltban. A holland nép tengerésznép. Az a nép, amelynek minden egyes talpalattnyi földet a tengertől kell elhódítania, az az ország, amelynek egyik tartománya, Zeeland, a tengerrel való örökös harcaira emlékezve ma is a „Luctor et emergo!” jelmondatot viseli, ez a nép nem is lehetett más, mint tengerész. A kis de Ruyter Mihály, a későbbi halhatatlan nevű admirális, mint molnárius a vliissingeni templomtornyon tanulta meg a magasbakúszást, aminek később mint tengerész vette hasznát. Igen, mindenestől fogva tengerésznép a holland. Nem mondok vele talán új dolgot, de úgy van, hogy a tengerész szakkifejezések alakjukban véve minden tengerjáró népnél: holland eredetű kifejezések. A régi osztrák-magyar haditengerészetnél pl. az a vezényszó, amely a hadihajót ütközetre kész állapotba vezényelte, így hangzott: „Klaar zum Gefecht!” E vezényszó első szava holland szó és azt jelenti, „kész, készen”. Tudott dolog az is, hogy Amerika első benépesítői, épúgy, mint később Dél-Afrikában

a búrok: hollandok voltak. Newyorkot előzőleg Nieuw-Amsterdamnak hívták valamikor és egyik városnegyede ma is viseli az anyaországbeli Haarlem város nevét. De a szárazföldi katonáskodás sohasem volt igazi kenyer a hollandusnak és amilyen kitűnő admirálisokat adott a világnak a holland nemzet, pl. de Ruyter Mihályban, vagy Tromp tengernagyban, époly kevésbé voltak igazi szárazföldi hadvezérei. A holland nép eleme a tenger, a gályák, az Óceánok, az Indiák.

Nem csoda tehát, hogy akkor, amikor a kerszerű szárazföldi hadviselés a könnyen mozgó lovasalakulatokra helyezte a hangsúlyt, amikor a huszárság lett a vezetőszerep a háborúkban, hogy akkor a hollandok is — csakúgy, mint a nála nagyobb katona-nemzetek — a poros, a francia, az olasz és a dán — a magyar huszárságban látja a követendő példát.

Igy lett holland huszárezredessé 1748-ban *'Sigray Mihály*. Tüneményesen gyors katonai pályát futott be ez a derék magyar katona a hollandoknál. 1748 április 10-én ezredessé, három nappal később pedig az egész lovasdandár parancsnokává, brigadéroszá neveztek ki és 1748 április 29-én le is tette az esküt a holland államtanács színe előtt.⁷

En jártam a *'Sigray Mihály* lovasezredei nyomában Hollandiában. En láttam 's Hertogenbosch holland város városházáján azokat a zászlókat és fegyvereket, amelyek ezekből az időkbeli, a Mária Terézia korából valók s amelyeket büszkén mutogatott ott nekem 1928-ban a város polgármestere. És fiatal, titokban néha bizony, mi tagadás, honvággyal meg-megteltő magyar diákszívünket de sokszor hozták boldog dobogásba az utrechti utcákon a holland huszárság magyaros vitézkötésű egyenruhái, amelyenek valamikor a *'Sigray Mihály* lovasezredei lehettek!

D. Dr. Kállay Kálmán.

(Vége köv.)

Generális vizitáció a beregi egyházmegyében

Püspök urunk a múlt év tavaszán meglátogatta a felszabadult beregi egyházmegye egyik felét. A másik rész meglátogatása tavaly ősze volt kitűzve; azonban a közbejött országos nagy események megakadályozták a vizitáció befejezését. Most tehát, fáradtságot nem ismerő püspökünk, június hó 11—22. napjaira kitűzte a vizitáció elmaradt részének befejezését. Meg kell itt említenünk, hogy Püspök urunk 1925-ben, boldogemlékű Baltazár Dezső akkori püspök oldalán, mint főjegyző, már meglátogatta a beregi egyházmegye meg nem szállott részét.

Úgy a mostani, mint a tavalyi generális vizitációt Bary Gyula esperes a lehető legnagyobb gondal és szeretettel készítette elő. Ő maga eleitől végig elkíserte a nagy útra a püspököt s lépésről-lépésre kalauzolta, informálta és támogatta. Mellett megértő elnöktársa, Fekesházy Sándor egyházmegyei gondnok is ott volt s ahol csak tehetette, személyesen részt vett a generális vizitációban. A körút végén Püspök úr az egyházmegye elnökségének legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki.

² U. o. 34—35. l. — ³ U. o. 50. l. — ⁴ U. o. 48. l. —

⁵ U. o. 37. l.

⁶ U. o. 41. l.

Lapunk legközelebbi számában már közöltük azon egyházaknak a névsorát, amelyeket Püspök urunk és kísérei ez alkalommal felkerestek. Most tehát, indokoltan csak rövid összefoglalásban, arról adunk hírt, hogy a generális vizitáció mindenütt a legszebb rendben folyt le. A rendelkezésre álló időt, előre megállapított gondos beosztással, igen áldásosan értékesítette a vizitáció. Püspök urunk mindenütt prédikált. Igehirdetésében gondosan alkalmazkodott a gyülekezet lelki szükségéhez s figyelembe vette az egyház történelmi emlékeit. Isten áldása nem fog elmaradni a nagy magvetésről. Mindenütt megtartott a hivatali vizsgálat: anyakönyvek, jegyzőkönyvek, számadások áttekintése. Ahol csak lehetett, kapcsolatot keresett a püspök az egyház belmissziói alakulataival: vasárnapi iskolával, ifjúsági és leánykörökkel, bibliakörökkel. Ezekhez is külön-külön mindenütt volt bátorító, lelkesítő vagy elismerő szava.

Lapunk szűk terjedelme miatt, sajnos, a részletekkel ezúttal nem foglalkozhatunk, bármennyire szeretnők. Egyes kiemelkedőbb esetekre, ha csak mozaikszerűen is, később még visszatérünk.

A generális vizitáció június 21—22-én Munkácsen fejeződött be, ahová megérkezett három Vay László egyházkerületi főgondnok is. Június 21-én este, templomi ünnepély keretében Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói lelkész, a püspök egyik kísérője előadást, Uray Sándor egyházkerületi főjegyző, a másik kísérőtárs, bezáró bibliamagyarázatot tartott. Másnap, június 22-én, vasárnap délelőtt Püspök urunk prédikált; az istentisztelet végeztével megtartott a generális vizitációt befejező preszbiteri gyűlés, melynek keretében püspök és főgondnok búcsút vettek a néhány nap múlva, július 1-én nyugalombavonuló Bertók Béla munkácsi lelképásztor, volt kárpátaljai püspöktől, ki nagy lelki erővel, töretlen hittel vezette gyülekezetét és csonka egyházkerületét a húszéves megszállás nehéz időszakában.

U. S.

Hírek az egyházmegyéből

Legközelebbi egyházkerületi tanács- és időszaki bírósági ülésünket, ha az Úr akarandja és élünk, szeptember hó 10-én (szerdán) fogjuk tartani, esetleg a következő napra is átmelve. Egyházkerületi közgyűlésünket (lelkész-szenteléssel) november utolsó hetére, az előkészítő bizottságokat november 10—15. közt tervezzük. Elnökség.

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Matay Jenő büdzentmihályi lelképásztor jubileuma. Meleg ünnepésben részesítette Büdzentmihályi társadalma Matay Jenő lelképásztor ottani működésének 20 éves fordulóján. Az ünnepélyt a pünkösd második napján délelőtti istentisztelet után tartották meg a templomban. Ének és Nagy Dezső segédlelkész bibliaolvasása és imája után tizenegy küldöttség üdvözölte a jubiláló lelképásztor. Ott volt az üdvözölők között a róm. kath. egyház, a politikai község, az Egyesült Női Tábor, a preszbiterium, a tantestület, a különféle társadalmi és ifjúsági egyesületek nagyszámú küldöttsége, melyek szónokai kiemelték a 42 éves lelkész szolgálata visszatekintő lelképásztor 20 esztendő büdzentmihályi működésének eredményét és jelentőségét. Az üdvözölések után a segédlelkész kérte Isten áldását a jó és hív szolgálata, aki meghatott szavakkal köszönte meg a számára meglepetést keltő meleg ünnepést. (N. D.)

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Szülők konferenciája Szegeden. A szegedi Egyházi Híradóból vettük át e lélekemelő tudósítást: „Az ideai konfirmándusaink szülei elhatározták, hogy alávetik magukat az Úr tanításának és intésének, a régi ismereteket felélevenítk és hogy a zsolttáros szerinti böles szívhez jussanak el, maguk is konfirmációi oktatást kérnek és fogadnak el. Istennek vagyunk hálásak a szülők konfirmációjáért, amelynek látható kerete az volt, hogy néhány vasárnap délutánon át közös tanulmány tárgyává tettük a Heidelbergi Kátét, annak egy-egy példányát további tanulmányozásra az egyház ajándéka képpen a szülőknek átnyújtották. Láthatatlan eredménye pedig bizonyára az lesz, hogy szülők és gyermekek lélek szerint közelebb kerülnek egymáshoz, helyesebben mind a ketten Istenhez közeledvén, Benne olyan értelemben találják egymásra, amely egymásra találást a holnapnak semmi kísértése sem fog majd megüresíteni. Adja Isten, hogy így legyen!...”

A makói egyház 600 pengővel járult a szegedi egyház második templomának építéséhez.

Április 3—5-én tartotta esendes napjait a szentesi gimnázium és a kereskedelmi leányiskola. A csendes napokon Seres Zoltán egyházmegyei missziói lelkész tartott előadást. Az érettségiző diákokkal pályaválasztási kérdéseikről beszélgetett. A gyülekezet asszonyainak és a leánykörnek is tartott bibliórát. Az újracsodáló ifjúsági egyesületben is szolgált előadással és bibliamagyarázattal.

A hódmezővásárhelyi református leánygimnázium is ekkor tartotta esendes napjait.

A vásárhely-kutasi tanyai gyülekezetben húsvét hetében sorozatos nagy heti evangélikációs istentiszteleteket tartott az egyházmegyei missziói lelkész. Naponta más-más tanyakörzetben átlag 40-en vettek részt az istentiszteleteken. Az evangélikációs nagyhét a kutasi templomban úrvacsoraosztással fejeződött be. A tanyai hívek nagy érdeklődést mutattak az evangéliumi traktátusok iránt s több mint 25 pengő értékű evangéliumi füzetet vásároltak. A gyermekek nagy örömmel vesznek részt a vasárnapi iskolán, ahol önkéntes vezetők segítségével a lelképásztor egyszersmind gyermekistentiszteletet is tart minden vasárnap, összefoglalván a vasárnapi iskolai anyagot. A gyermekek közül nem egy, 5—6 kilométer távolságból jár be minden vasárnap. Az egyik vezető szintén. A vasárnapi iskolások az adakozást is szívből gyakorolják. Külön pénztárunk van s adományaikból nemcsak olvasmányokat vásárolnak maguknak, de a szegényeket is segítik. Egész kis gyülekezetet alkotnak. Örvendetes a kutasi tanyai gyülekezet élete a tanyai misszió mai elhanyagoltsága közepett. A Beretzk Sándor hite és lelkiismeretessége mellett nem kis szerepe van benne annak is, hogy a pásztor ott lakik a nyájjal. Tanyai templomok és rendszeresített tanyai állások (parókiák) az egyetlen helyes útja a tanyákon szétszórtságban élő híveink gondozásának az eddigi és most is divó városról kiszálló gondozással szemben.

Egyházmegyénk a Hódmezővásárhelyen tartott népfőiskolai tanfolyama révén résztvevő népfőiskolai vezetők országos értekezletén Seres Zoltán egyházmegyei missziói lelkész útján. Az idén 20 ifjút sikerült összegyűjteni két hétre, jövőre szeretnők megkétszerezni a résztvevők számát és az időtartamát is. Beszámolókat kívánatra bárkinek szívesen megküldjük. Lelképásztor testvéreinket kérjük, hogy már most szemeljék ki azokat, akiket majd szeretnének eljuttatni népfőiskolánkra. Forduljanak kérésükkel: Seres Zoltán egyházmegyei lelkészhez, Szeged, Széchenyi tér 2/a.

A múlt hó végén a békési gyülekezet asszonyai meghívására egy kétnapos evangélikációs konferenciát rendezett az egyházmegye missziói lelkésze. A két egésznapos evangélikációs összejöveteleket az egész gyülekezet részvételével istentiszteleten nyitottuk meg. Másnap egész nap Ecsedy Aladár tartott előadásokat az asszonyoknak és leányoknak. Az evangélikáció alkalmain állandóan szép számmal vettek részt a gyülekezet tagjai. A lelki ébredés jelei mutatkoznak a gyülekezet széles rétegében, az Ige után való vágyakozás jelei közé tartozik az az érdeklődés, amit az evangéliumi olvasmányok iránt tanúsított a gyülekezet. Komoly lelki szükségletet igazol az, hogy az egy pengős mindennapi bibliaolvasó kalauz „Itt az Isten köztünk” 60 példányban vásárolták meg a két napon. Az evangélikációt az asszonyok ren-

dezték, de az egész gyülekezetet megérintette, úgyhogy az ősz folyamán az egész gyülekezetnek rendezünk Kérésükre több napos evangélizációt. Az evangélizációt Karácsony András elnök-lelkész nyitotta meg és Balogh Mátyas lelkész zárta be.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Bertók Béla püspök, munkácsi lelkipásztor, a volt cseh-szlovákiai magyar református egyház konventi és zsinati elnöke, július 1-én nyugdíjba vonul. Utódjául **Kovács József** noszvaji lelkészt választotta meg meghívás útján a munkácsi gyülekezet lelkipásztorául.

Lelkészezségi gyűlés. A beregi református egyház-megye lelkészezségi gyűlése folyó évi június hó 5-én Beregszászban lelkészezségi közgyűlést tartott. Bevezelő áhitatot tartott Murányi Zoltán geci lelkipásztor, Bary Gyula esperes-elnök meleg szeretettel üdvözölte a lelkészezségi gyűlést csaknem teljes számban megjelent tagjait s az üdvözlő és megnyitó szavak után Narancsik Imre nagymuzsalyi lelkipásztor tartott figyelmet keltő előadást: „A felvidéki szellem” címmel. Előadásában megállapította, hogy felvidéki szellem volt, van és lesz. Majd Kelemen Gyula tb. esperes, vásárosnaményi lelkipásztor tartott nagyon értékes s népünk anyagi megsegítéséhez útmutatásul szolgáló előadást: „Népünk háziipara” címmel. Balogh Béla zápszonyi lelkipásztor a *Lelkészezségi gyűlés* 1941. évi 12. számában, március 22-én közreadott: „A magyarországi református lelkészek önszegélyezéséről szóló Tervezet”-hez szövegezték s ennek következtében a Lelkészi Önszegélyezési Egyesület megalakítására vonatkozó tervezetet mutattott be. Előadása élénk vitát keltett. Közgyűlésen, mint vendég, jelen volt Egerházy Lajos ORJÓ-igazgató, ki értékes hozzájárulásaival feletté gazdagította a gyűlés lelki nivelését. Késő déli órákban, lelkieben áldásos gyarapodással, buzgó ének-léssel ért véget a gyűlés. (Nyitrai Béla.)

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A debreceni KIE augusztus 24–26. napjain Debrecenben, a Nagyerdőn, körzeti ifjúsági táborot rendez, melyre szeretettel várja Tiszántúl ifjúságát.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete június hó 8-án a kollégiumi akció javára tartott templomi ünnepélyt felülfizettek: Dr. Kölcsey Sándor, Dömsödy Ferencné, templombefáratnál N N 20 P, templombefáratnál N N 10 P, Dr. Mitrovics Gyula, Dr. Balogh Gyula 15 P, Dr. Oláh Lajos, Dr. Jeney Sándor és Dr. Rugonfalvi Kiss István 5–5 P-t. Összes tiszta bevétel: 2107-09 P.

Az elnökség ezúton is hálásan köszöni mindazok támogatását, akik ez ünnepély sikerét, erkölcsi és anyagi eredményét előmozdították.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

VAS MIHÁLY.

(Részlet Kiss Lajos esperes időszaki jelentéséből.)

1941 március 1-én meghalt Vas Mihály tb. esperes, volt gégényi lelkipásztor. Az 1909-ben újonnan alakult felsőszabolcsi egyházmegyének ő volt első esperese s kilenc évben őt vezette az egyházmegye ügyeit páratlan szorgalommal, példaadó pontossággal és böles szívvel. Most a búcsúzás pillanatában törekeny alakja úgy jelenik meg előttünk, mint a kötelességteljesítés mintaképe.

Az az 50 esztendő pedig, amelyet Vas Mihály a kicsiny, gégényi egyházközségben eltöltött, a magyar református egyháznak hősi fejezete lesz minden időben. Amikor Gégénybe került, mint megválasztott lelkipásztor, siralmas helyzetben volt az egyház és külsőleg-belsőleg a legszomorúbb pusztulás képét mutatta. Elődje rablógylkosságnak esett áldozatul. Az egyház 40 hold földjét eladták az adóhátralék kifizetésére. Templom, parókhia és iskola kicsiny, dűledező épületek voltak.

Vas Mihálynak, a tiszaberceli szegény töltésőr gyermekének, aki gyalog rózta az utat a pataki Alma Materbe és onnan vissza, nem igen volt ekkor más vagyona, mint néhány könyv a kopott Bibliával és azok az eszmények, amelyeket az ősi főiskolából magával hozott.

De micsoda megmérhetetlen kincsek voltak ezek: a Biblia és az eszményekért izzó lélek!... Elég ahhoz, hogy egy szegény falusi lelkipásztor királyi bőkezűséggel szórja egy felszázadon keresztül a rábizottak felé. Gyülekezetének

igazi pásztora volt. A belmissziói munkának kezdeményezője és egyik úttörője már az 1880-as években. A családokat meglátogatta, minden gondjukban-bajukban segítségül volt s mindenkire volt egy kedves, biztató vagy atyai komolysággal feddő szava. Vasárnap délutánonként felkereste a kapu előtt üldögélő, kártvázó, politizáló, vagy pletykát űző atyafiakat és hasznos olvasmányokkal szórakoztatta őket mindaddig, amíg először a hátrább állók, majd a lóca szélén ülők párologtak el s a lelkes fiatal pap azon vette észre, hogy már csak a mellette ülők vannak ott, azok is csak úgy tisztesség okából. Ki beszélt ekkor még népművelésről, amelyet a gégényi lelkipásztor gyakorlatilag már ekkor megvalósított?

Amde az elvetett jó mag jó gyümölcsöt termelt — az egyház lassan épülni kezdett. Új templom, új parókhia, új iskolák, 300 m. hold föld s bizonyára a lelkek megújulása volt eredménye ennek a hűség sáfárkodásnak.

A magyar református egyház, maga is szegény lévén e világ szerint, nem tudja jutalmazni hű és fáradhatatlan munkáit. Vas Mihály is szegényen és csendben távozott el közülünk, úgy, ahogyan egész élete lefolyt. Azt azonban megteheti, meg kell tennie, hogy a Vas Mihályok emlékezetét történelmek egyik legfényesebb lapján jegyezze fel. Legyen emlékezte áldott!

HEVESNAGYKUNSAI EGYHÁZMEGYE.

A kunmadarasi Leányegylet az árvizkárosultak javára rendezett műsoros előadást. Ezenkívül a községi gyűlés szolgálatának elvállalásával is kivették részüket a segítségből. A Leányegylet vezetője Tóth Jánosné nagytiszteletű asszony és vitéz Takách Lászlóné. A Konfirmált Leányok Egylete vasárnaponként jön össze. Vezetői Szilágyi Árpádné nagytiszteletű asszony és a tanítónők.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

László Dezső kolozsvári református lelkész, az erdélyi ifjúsági munkának hosszú időn át volt utazótikára, Nyír-egyháznál nagy beszédet tartott „Erdélyi szellem” címmel. Dél előtt a templomi igehirdetés szolgálatát is ő végezte. Az ünnepélyen igen nagy számú közönség vett részt. Hangsúlyozta, hogy „egyetlenegy magyar lélek van, mely eggyé kövacsél minden magyart ennek a szép hazának bármelyik pontján. Ez a lélek kötelez bennünket a magyar sorsnak bármilyen viszonyok között való szolgálatára és vállalására.”

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

350 leány volt együtt Szatmárnémetiben háromnapos körzeti konferencián. Összesen 17 gyülekezet leányegylete volt képviselve. Bibliakörök és megbeszélések, előadások, énektanulás váltogatták egymást. Három főkérdés ez volt: 1. „Milyen nagy az én bűnöm és nyomorúságom?” 2. „Mi módon szabadítottam meg minden bűnomból és nyomorúságomból?” 3. „Milyen hálával tartozom Istennek meg szabadításáért?” Az egyéni lelki élet és a vezetői kérdések nagy számmal kerültek megbeszélésre.

K Ü L Ö N F É L É K

Tanítói képzésnek gimnáziumi érettségi bizonyítványval való megszerzése tárgyában a VKM intézkedett. Az a szabályszerű életkorban levő tanuló, aki fiú- vagy leányközépiskolában érettségi vizsgát tett, az 1941–42. iskolai évben tanulmányait tanító(nő)képzőintézet V. osztályában folytathatja, ha a tanító(nő)képzőintézet I–IV. osztályának anyagából sikeres különbözeti vizsgálatot tesz.

Liceum tanulmányi és vizsgarendjének átmeneti szabályozása tárgyában a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 55.600—1941. V.-3. sz. rendelettel intézkedett. Az 1938: XIII. tc. alapján a liceumát átszervezett tanító(nő)képzőintézetekben az 1941–42. és az 1942–43. iskolai évben az I–III. osztály mint liceum, a IV. és V. osztály mint tanító(nő)képzőintézet, az 1943–44. iskolai évben pedig az I–IV. osztály mint liceum, az V. osztály mint tanító(nő)képzőintézet működik (1. §. 1.). — Az 1941–42. és az 1942–43. iskolai években érettségi vizsgálatot tartani nem lehet. Az 1940–41. iskolai évben a III. osztályt végzett tanulók az 1941. év szeptemberében

a tanító(nő)képzőintézet IV. osztályába, annak sikeres elvégzése esetében pedig az 1942. év szeptemberében az V. osztályba léphetnek. Az 1940—41. iskolai évben a liceum második osztályát végzett tanulók az 1941—42. iskolai évben a liceum III. osztályában folytatják tanulmányaikat, az 1942—43. iskolai évben a tanító(nő)képzőintézet IV. osztályába, az 1943—44. iskolai évben pedig az V. osztályba léphetnek (2. §. 1.). — A tanító(nő)képzőintézet V. osztályába az 1942—43. és az 1943—44. iskolai évben rendes tanulóknak azok is felvehetőek, akik gimnáziumi, mezőgazdasági vagy ipari középiskolai érettségi vizsgát, illetőleg — leányliceumban vagy nőnevelőintézetben — liceumi érettségi vizsgát tettek. Az így felvett tanulók tantervkülönbözeti vizsgát tesznek (4. §. 1—2.). — A módosított tantervvel működő tanító(nő)képzőintézetekben az 1942—43. és az 1943—44. iskolai években szerzett népiskolai tanítói oklevél mindazoknak az állásoknak és tisztségeknek elnyerésére, valamint azokra a további tanulmányokra is képesít, amelyekre az 1938. X. tc. 29. §-ának 2. bekezdése értelmében a liceumi érettségi bizonyítvány képesít (7. §).

Erdélyi nyaralások és utazások iránt érdeklődők figyelmébe. Az erdélyi nyaraló- és furdóhelyekről az érdeklődőknek a MEFHOSZ új felvilágosítást és küld díjmentes ismertetőt a MEFHOSZ idegenforgalmi irodája. Az ismertető az egyes helyeken a különböző időre érvényes árakat is tartalmazza, valamint felsorolja az utazási lehetőségeket is, pl. vasúton, autóbusszon, repülővel és csoportos utazások keretében. Egyéni körutazási programok, illetőleg költségek elkészítésével készüggel az utasok rendelkezésére áll a MEFHOSZ utazási iroda, Budapest, IX., Ferenc-körtül 38. Telefon: 18-72-74.

Kormányzó urunk legfelsőbb védnökségével a KIE Nemzeti Szövetség augusztus hó 14—17 között Kolozsváron hálaadó Nemzeti Konferenciára hívja a mozgalom tagjait és barátait.

Két évvel ezelőtt a losonci KIE Nemzeti Konferencián résztvevő 2000 ifjú határozta el, hogy a legközelebbi hasonló találkozót a KIE Szövetség Kolozsvárt rendezze meg. Az ifjúság merész vágyát, reménységét és imádságát Isten meghallgatta és teljesítette.

A KIE Szövetség vezetősége örömmel tesz eleget a losonci nagygyűlés határozatának és a kolozsvári nagy találkozó alkalmából hálaadásra hívja fel a magyar ifjúságot.

A nagyszabású programot, melynek keretében hazáink és társadalmunk neves személyiségei tartanak előadást, a KIE Szövetség vezetősége a napokban küldi széjjel az egész országra. Minden érdeklődőnek közelebbi felvilágosítással készüggel szolgál a KIE-központ, Budapest, VIII., Horánszky-utca 26. Telefon: 143-713.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2425—1941. szám. TÁRGY: 1942. évi őszi és 1943. évi tavaszi lelkész-képesítő vizsgálatok.

KÖRLRVÉL

a nagytiszteletű Esperes urakhoz.

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1942. őszi és az 1943. év február havában tartandó lelkész-képesítő vizsgálatok házi dolgozatainak tételeit a következőkben:

1. Lelkész-képesítő vizsgálatra.

1. *A bibliai vallástörténetből:* „Jézus gyógyításai exegetikai és vallástörténeti megvilágításban a synoptikus tudósítások alapján.”

2. *Oszövetségi irásmagyarázatból:* „A templomi énekek, különös tekintettel a Zsoltárok könyvére.”

3. *Keresztlyén erkölcsantából:* „Krisztus hármass tiszte és keresztyén életfolytatás.”

II. Lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. *Értekezés a következő négy tétel valamelyikéről:*

a) *A pásztori és gyülekezeti misszió tárgyköréből:* „Milyen pásztori és missziói módokat tesz szükségessé a magyar református nép lelki élete és jelleme?”

b) *Egyházjogból:* „Kurátorok a magyar református egyházalkotmányban.”

c) *Magyar református egyháztörténelemből:* „A türelmi rendelet és hatása a magyar reformátusság egyházi életére.”

d) *A homiletika, liturgia és valláspedagógia köréből:* „A XIX. század magyar református katekérodalma.”

2. *Egyházi beszédek textusául:* Luk. 11:23 (elő- és utóimával).

3. *Gyakorlati bibliamagyarázat textusául:* Ap. Csel. 14:1—22.

4. *Kátémagyarázatul:* A Heidelbergi Káté XVII. úrnapija.

A gyakorlati bibliamagyarázat köréből a szóbeli vizsgálaton magyarázni kell tudni Márk evangéliumát és a Heidelbergi Káté 26—44. kérdéseit.

A dolgozatok beadásának határideje azok számára, akik 1942 szeptemberében óhajtanak szóbeli vizsgálatot tenni: 1942 augusztus hó 1. Azok számára, akik 1943 februárjában óhajtanak vizsgálatot tenni 1942 december hó 1.

A dolgozatok a szokott negyedív formában, *bekötve, lapszámozva, géppel írva* (ha a gépeltetés elháríthatlan akadályokba ütközik, nagyon olvasható, tiszta kézírással) adandók be a fenti határidőig a lelkész-képzőintézet igazgatójához, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz (Debrecen, Révész-tér 2), akik fel vannak hatalmazva, hogy bekötetlen, lapszámozatlan, vagy olvashatatlan írású dolgozatokat ne fogadjanak el. A II. lelkész-képesítő vizsgálati házi dolgozatok közül az 1. pont alatti értekezés külön kötetben, a 2., 3., 4. pont alatti dolgozatok ismét külön egy kötetben adandók be.

A házi írásbeli dolgozatokkal együtt a jelentkező segéd-lelkézi szolgálati naplója is beküldendő (275—1940. sz. konventi határozat, Theol. tanulm., vizsg. és nev. szabályzat 86. §).

A dolgozatokkal egyidejűleg küldendő be a lelkész-képzőintézet igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz 60 (hatvan) pengő vizsgálati és pecsédíj és 20 fillér kézbesítési díj is. Tudatom az érdekeltekkel, hogy az illetéki díjszabás alapján az I. lelkész-képesítő oklevélre 2 P-s, a II. lelkész-képesítő oklevélre 10 P-s okmánybélyeget kell felragasztani, amelyeknek ára a vizsgálati és pecsédíjjal együtt szintén beküldendő.

Szigorú mihezértás végett közlöm az összes érdekeltekkel, hogy a fenti határidőknek a meghosszabbítására semmiféle címen, még a legsúlyosabb vis maior esetén sem lesznek hajlandó. Idevonatkozó kéréseket hivatalom el sem fog senkitől sem fogadni.

Az egyházkerületi közgyűlés 1941. évi március hó 25-én tartott ülésében a következő határozatot hozta: „A II. lelkész-képesítő vizsgálati bizottság igazolt kérelemre csak a szeptemberi vizsgára elkészített házi írásbeli dolgozatokat érvényesíti a következő februári vizsgálatra. A februári vizsgálatra elkészített házi írásbeli dolgozatokat még indokolt kérésre sem érvényesíti a következő szeptemberi vizsgálatra, hanem a februári vizsgálatra meg nem jelent vizsgázókat összes házi írásbeli dolgozataik újból való megírására kötelezi” (11—1941. kv. sz.). Tájékoztatom közlöm, hogy egyházkerületi közgyűlésünk legközelebbi ülésében az I. lelkész-képesítő vizsgára elkészített házi dolgozatok érvényesíthetőségének kérdésével is előreláthatólag ugyanily irányban fog foglalkozni.

Debrecen, 1941 június 25.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

2708—1941. szám. TÁRGY: *Kiutalt és fel nem használt építési államsegélyek kimutatása.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki Elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 139.860—1941. VI. É. szám alatt valamennyi államépítészeti hivatalhoz intézett rendeletének másolatát tudomásulvétel céljából közlöm.

„Az 1941. évi április hó 2-án 139.000—1941. szám alatt kelt rendeletben úgy rendelkeztem, hogy a jövőben mindazon államsegéllyel eszközölt elemi népiskolai építkezésekről, melynél az építendő a munkálatokat az államsegélynek az illetékes államépítészeti hivatal csekkszámlájára történő kiutalástól számított 15 napon belül meg nem

indítja, az államépítészeti hivatal azonnal tegyen részletes, megokolt jelentést, hogy annak alapján az államsegély megfelelő felhasználásáról intézkedhessem.

Tudomás és megfelelő további eljárás végett értesítem az államépítészeti hivatalt, hogy a fenti rendelet harmadik bekezdésében foglaltakat odamódosítom, hogy az államsegéllyel eszközölt elemi népiskolai építkezésekről az államépítészeti hivatalnak az említett jelentést csak abban az esetben kell megtenni, ha az államsegéllyel eszközölt építés az államsegély kiutalásáról szóló értesítés kézbesítésétől számított 45 (negyvenöt) napon belül meg nem indul.

Budapest, 1941. évi június hó 5-én.

A miniszter rendeletéből: *Dr. Hertelendy Jenő* sk., miniszteri osztályfőnök.

Debrecen, 1941 június 19.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2734—1941. szám.

KÖRLEVÉL

a leventeparancsnoki tanfolyamok tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 55,587—1941. V. ü. o. sz. alatt arról értesített, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter úr folyó évi július és augusztus havában leventeparancsnokképző tanfolyamokat rendez az egyes hadtestparancsnokságok területén. A tanfolyamon résztvehetnek olyan tanárok és tanítók, akik eddig még ilyen tanfolyamot nem végeztek s olyanok, akik a honvédségnél már katonai kiképzésben részesültek vagy cserkész-tiszti igazolványuk van.

Fontos, hogy a leventeparancsnoki tisztséget lehetőleg pedagógiailag képzett személyek lássák el. Különösen fontos ez a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken.

Ezért felhívom az igazgató és iskolaszéki elnök urakat, hassanak oda, hogy a vezetésük alatt álló tankerület oktatói közül minél nagyobb számban jelentkezzenek a tanfolyamokra.

A tanfolyamokra vonatkozó részletes tudnivalók ügyben az illetékes hadtestparancsnoksághoz kell fordulni. Ugyanide küldendő közvetlenül a jelentkezettek névsora is. Debrecen, 1941 június 20.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2757—1941. szám. TÁRGY: *Országos Földhitelintézet*
ösztöndíjak.

KÖRLEVÉL

a középiskolák tekintetes igazgatóihoz.

Az Egyetemes Konvent 4974—1941., illetőleg a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 82,488—1941. V. 2. szám alatt kelt leirata alapján közlöm az igazgató urakkal, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyt adott az Országos Földhitelintézetnek arra, hogy az ország valamennyi középiskolájában pályázati hirdetményt tessen közzé, mely szerint négy fiatalembernek havi 100 P-s ösztöndíjat adományoz 10 hónapon keresztül, ha tanulmányaikat Gazdasági Akadémián folytatják. A Gazdasági Akadémiát kiválóan végzett egy hallgató számára pedig 12 hónapon át havi 100 P-s ösztöndíjat, ha valamelyik főiskolán kíván tudományos munkát végezni.

Debrecen, 1941 június 21.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2823—1941. szám.

KÖRLEVÉL

az erdélyi tanulók felvétele tárgyában.

Megfelelő eljárás céljából közlöm valamennyi tanintézet igazgatójával, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 68,359—1941. V. 1. szám alatt kelt leirata szerint, kizárólag a folyó tanévben szoros kivételképpen eltekint az egyházi főhatóságunk alá tartozó iskolákban ideiglenesen felvett menekült tanulók különböző vizsgájától, amennyiben az ilyen menekült tanulók az iskola tanári karának megállapítása szerint a nemzeti tárgyakból (magyar nyelv és irodalom, nemzeti olvasmányok, Himnusz,

Szózat, Magyarország földrajza, magyar történelem stb.) kellő ismeretről tesznek tanubizonyosságot, továbbá abban az osztályban, amelybe utolsó román bizonyítványuk alapján ideiglenesen felvétettek, a többi tárgyakból is olyan előmenetelt tanúsítottak, hogy az osztály többi tanulóival minden nehézség nélkül együtt tudnak haladni. Ha ezeknek a követelményeknek a menekült tanulók a tanári kar megállapítása szerint eleget tettek, a Rendtartás által előírt különböző vizsgájuktól a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr eltekint. Ennek a megállapításnak, illetőleg a megállapítás érdekében tartandó rendkívüli vizsgának eredményét az osztályfőnök tartozik az évvégi bizonyítvány, illetőleg tanulmányi értesítő megfelelő rovatába, jelen rendeletre való hivatkozással, bejegyezni.

Debrecen, 1941 június 25.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2834—1941. szám. TÁRGY: *Közalapi segélykérelmek.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű Esperes és Lelkipásztor urakhoz.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm, miszerint az Egyetemes Konvent 135/26—1941. számú határozatával úgy rendelkezett, hogy a közalapi egyszerűsmindenkori segély engedélyezése iránti kérést csak akkor veszi érdemi tárgyalás alá, ha az e célra szolgáló és minden rovatában pontosan kitöltött nyomtatvány az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés útján és ezek határozataival terjesztetik elő. Közgyűlési ajánlástól csak az elemi csapással sújtott egyházközségeknek közalapi egyszerűsmindenkori segély iránti és azonnali elintéztet igénylő kérvényénél lehet eltekinteni, de esperesi és püspöki ajánlás ilyenkor sem mellőzhető.

Debrecen, 1941 június 25.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2844—1941. szám.

KÖRLEVÉL

a tanítók nyári munkaszolgálat tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 55,641—1941. V. ü. o. szám alatt kelt leiratával arról értesített, hogy a m. kir. közellátási miniszter úrnak a folyó évi június hó 11-én hozza intézett 22,031—1941. K. é. 1/3 átirata szerint a folyó évi május hó 19-én tartott minisztertanácsi határozat értelmében megfelelő díjazás mellett a cséplési munkálatok ellenőrzésének lebonyolítása 7000 népiskolai tanítónak az írásbeli munkálatokba való bevonását teszi szükségessé.

Az ország közellátásának biztosítása érdekében felhívom *palamennyi* népiskola tanítóit, hogy a most következő *cséplési időszak* alatt azok kivételével, akik hivatalosan továbbképzésre rendeltetnek ki, feltétlenül tartózkodjanak állomáshelyükön, hogy országos és közérdek szempontjából bármelyik tanító rendelkezésre állhasson a helyi közigazgatási hatóságnak a cséplési munkákba való igénybevétel céljából.

Debrecen, 1941 június 26.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2507—1941. szám. TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Uszkay Sándor balassagyarmati (Bercsényi-u. 4. sz.) lakos, p. ü. titkár kérelmére elrendelem *Korláth Petronella* születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását. Nevezettnek atyja Korláth István, anyja Lülely Ágnes vagy Gulácsy Zsuzsanna. A születés 1830 körül történhetett valahol Felső-Magyarországon.

Kutatandó még Szini Mária születési anyakönyvi bejegyzése. Apja Szini István, volt tiszakerecsenyi és bótrágyi tanító. Anyja Gecsey- vagy Pozsonyi-leány volt s 1807 körül született.

Debrecen, 1941 június 17.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2729—1941. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Guthori Földes Béla, az Országos Földhitelezési igazgatója, budapesti (V., Bálvány-u. 7. sz. a.) lakos kérelmére elrendelem *Davidovics Jakab* születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását. Nevezett 1871-ben a szilágyosmlyói református egyházban, 28 éves korában kötött házasságot. Az erre vonatkozó anyakönyvi bejegyzésben Mátéfalva van születési helyként feltüntetve, amely valószínűleg a régi írásmód figyelembevételével Mátészalka. Valószínű tehát, hogy Davidovics Jakab Mátészalkán vagy környékén született. Apja Davidovics Elek, anyja pedig Nagy Zsuzsanna volt. Születési ideje 1835. és 1845 közötti időre tehető. A születési anyakönyvi bejegyzés esetén kérelmező értesítendő, aki a bejegyzés megtalálóját megfelelően honorálni fogja.

Debrecen, 1941 június 24.

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület vallásánárképesítő bizottságától.

455—1941. szám.

HIRDETMÉNY

a legközelebbi vallásánári vizsgákra vonatkozólag.

A tiszántúli református egyházkerület Püspökének, mint a vallásánárképesítő bizottság elnökének megbízásából tudatom a vallásánári vizsgálat után érdeklődőkkel az alábbiakat:

a) A legközelebbi vallásánárképesítő vizsgálat Debrecenben, 1941. évi szeptember hó 29., valamint október hó 1. és következő napjain fog tartani. Éspedig a zárthelyi írásbeli vizsga szeptember hó 29-én d. e. 9 órakor a Kollégium kistanácstermében, a próbatanítás október hó 1-én, szükség esetén 2-án délelőtt a református gimnáziumban, illetve, amennyiben női jelentkező is lesz, a Dóczy-intézet leánygimnáziumában a tantverszerinti vallásánári órán; a szóbeli vizsgálat október hó 1-én, illetve 2-án délután 3 órai kezdettel a Kollégium kistanácstermében lesz.

b) A vizsgálatra vonatkozó tájékoztató iránt a bizottság jegyzőjéhez (D. Dr. Kállay Kálmán egyetemi professor, lelkészképzőintézet igazgató Debrecen, Kollégium) kell fordulni.

c) A vizsgálat iránti kérvény a tájékoztatóban megjelölt eredeti mellékletekkel együtt a tiszántúli református egyházkerület Püspökéhez címezve, 1941. évi augusztus hó 30-án, szombaton déli 12 óráig küldendő be Debrecenbe (Püspöki Hivatal). A kérvényhez mellékelni kell a feladóvevényt, mely szerint a jelölt a 60 P vizsgálati díjat és a 6 P bizonyítványdíjat a tiszántúli református egyházkerület pénztárába (Debrecen, Kollégium), az összeg rendeltetésének megjelölésével beküldötte. A díjak befizetése nélkül az Egyetemes Konvent 126—1932. sz. határozata értelmében senki vizsgálatra nem bocsátható.

d) A vizsgálatra állani kívánó jelöltek közöljék pontos címüket is, hogy a próbatanítás tárgya velük 1941. évi szeptember hó 6-ig közölhető legyen; viszont a jelöltek tartoznak a kidolgozott próbatanítást három gépirásos példányban, mind három külön-külön felkemény (karton) fedélben, 1941. évi szeptember hó 18-án, esütörtökön déli 12 óráig ajánlott levélben a vizsgálat jegyzőjéhez eljuttatni.

e) A vizsgálatra állani szándékozók személyesen jelentkezzenek 1941. évi szeptember hó 29-én, hétfőn reggel 1/9 (félkilenc) órakor a Kollégium kistanácstermében a vizsgálat jegyzőjénél, aki a részletes vizsgabeosztást közölni fogja a jelöltekkel.

f) A jelölteknek előre gondoskodhatás céljából emlékeztetjük, hogy az oklevélre 10 P-s okmánybéllyel ragasztandó, amit a jelentkezés alkalmával mindenki beadni tartozik.

Debrecen, 1941 június hó 17.

Elnöki megbízásból:

D. Dr. Kállay Kálmán,
lelkészképzőintézet igazgató,
a vallásánárképesítő bizottság
jegyzője.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az első közlendő pályázatokat az előző hó 25-ig, a 15-én közlendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjáig kell a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. Püspöki Hivatal) beküldeni.

A balmazújvárosi magyar református egyház pályázatot hirdet *segédkántori* állásra. Fizetés: havi 100 P. Stóladíj (évi 5—600 P). Évi egy öl tűzifa. Kötelessége: összes kántori teendők végzése, állami iskolában heti 4 óra vallásének tanítás, belmissziói munkákban segédkezés. Kérvények Magyar Református Lelkeszi Hivatalhoz küldendők július 18-ig. Próbaéneklés-organázás július 20-án *önköltség*. Megválasztott 25 P költőzködési díjat kap. Állás 1941 szeptember 1-én foglalandó el!

Bakonszeg (Bihar vármegye) református iskolaszéke pályázatot hirdet a IV. számú *nőtanítói* állásra államsegélytől feltételezeten. Javadalom: természetben a törvénybeni rendelkezéseknek megfelelő lakás vagy törvényszerű lakáspénz, a mindenkori kezdő tanítói illetmény 10 (tíz) %-át kitevő változatlan készpénz, törvényes államsegély. Kötelesség: törvényszerű, belmissziói munkában segédkezés kötelező. Az állás — a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr jóváhagyásától függően — 1941 szeptember 1-én foglalandó el. Kellően felszerelt kérvények válaszbellyel iskolaszékhez küldendők.

Beregújfalu református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán jogilag és véglegesen megüresedett I. számú *organista-kántortanítói* állásra. Kötelessége egy osztálynak, rendszerint a VI—VIII. évfolyamokból álló osztálynak vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, belmissziói munkákban a lelkipásztor segítése s lelkipásztor akadályoztatása esetén szószéki szolgálatban való helyettesítése. Javadalma lakás és kert természetben, tíz és fél kat. hold szántó és rét haszonélvezete s ebben 549 □-ól szőlő, valamint tanítói alapfizetés kiegészítésére 418 P készpénz havi előleges részletekben az egyház pénztárából. A helyi tanítói javadalom ideiglenesen a VKM. 115.403—1940. számú rendeletével 717 P 93 fillérre van értékelve. Kántori munkáért külön díjazást kap. Megválasztandó kántortanítótól iskolafenntartó megkívánja a leventeoktatói képesítés igazolását s mint leventefoktató külön díjazásban részesül. Kellően felszerelt, válaszbellyel is ellátott pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 21 napon belül Református Lelkeszi Hivatal, Beregújfalu, u. p. Nagyberég címre küldendők. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Kántorpróba jelentkezés saját költségen ajánlatos.

A *bihartordi* református egyház pályázatot hirdet készpénzfizetéses, vagy ha erre átválasztás történik, akkor 31 értékeségű *tanítói* állásra. Kötelesség díjlelészerinti. Csak nők pályázhatnak július 26-áig. Némi organázni tudás nélkülözhetetlen. Választás augusztus 3. délelőtt. Megjelenés saját költségen. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Válaszbellyes pályázat: Református Lelkeszi Hivatal, Bihar-torda.

A *esonkapai* református egyház pályázatot hirdet I. *kántortanítói* állásra. Javadalom: lakás (nagyon szép háromszoba, előszoba, mellékhelyiségek), kert, 14 kat. hold szántóföld, 345 □-ól rét, adóját felerészben egyház, felerészben haszonélvező fizeti. 20 mázsa búza, 5 mázsa rozs, vagy ezek helyi értéke, 2 öl tűzifa. Stóla. A helyi javadalom 4908 esekorónára, illetve ennek megfelelő 701-14 P-re van értékelve, melyből leszámítandó a lakás értéke. Törvényes államsegély. Kötelessége: kijelölt osztályok tanítása, kántori teendők végzése (templomban harmónium van), énekkar, egyesületekben énekeztetés, belmissziói munkában részvétel, lelkipásztor szükség szerinti helyettesítése. Csak férfitanítók pályázhatnak. II. újonnan szervezett *második tanítói* állásra. Javadalom: törvényes fizetés 10%-a, többi államsegély, törvényes laktér. Kötelessége: kijelölt osztályok és kézimunka tanítása, belmissziói munkában részvétel. Pályázhatnak tanítónők is. Mindkét állásra bemutatkozó szolgálat *önköltség*en. Szabályszerűen felszerelt válaszbellyes kérvények Lelkeszi Hivatal, Csonkapapi, utolsóposta Mezőkaszony küldendők. Határidő 21 nap. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A *esökmői* református egyház pályázatot hirdet lemondással megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetése: egyházközségtől évi 804 P készpénz illetményhivatal útján

folyósítva. 15 kh. 1082 □-öl szántóföld, 4 legeltetési joggal 25 értékegységben. Természetbeni lakás. Stólaváltság jelenleg évi 140 P összegben. Államsegély. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. A pályázók a kántorpróba idejéről értesítettek, amelyen saját költségükön jelenhetnek meg. Ugyancsak pályázatot hirdet a csökmői református egyház az 1941—42. tanévre tényleges katonai szolgálaton lévő *tanító* helyettesítésére. Pályázhatnak férfiak és nők. Kötelesség, fizetés törvényszerű. Kellően felszerelt és válaszbellyel ellátott kérvények: Református Lelkészi Hivatal Csökmő, Bihar vm. küldendők. Pályázó jelölje meg, hogy melyik állásra pályázik. Állások 1941 szeptember 1-én foglalandók el.

A forgolányi református egyház pályázatot hirdet két-tanterős iskolájánál lemondás folytán megüresedett I. számú *kántortanító* állásra. Javadalom: 15 o búza, 5 kat. hold szántó, 3 ol tűzifa beszállítva, 2 drb legeltetési jog, temetési stóla, lakás, kert és melléképületek használatvezete és államsegély. Kötelessége a IV—VIII. vegyesosztályok vezetése, kántori teendők ellátása és a belmissziói munkákban való segédkezés. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül Református Lelkészi Hivatal, Forgolány, u. p. Tiszapéterfalva címre küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A gálospetri református egyház pályázatot hirdet *kántortanító* állásra. (Orgona nines.) Javadalom: 3 szobás új lakás kerttel, 11 kat. hold elsőosztályú föld használatvezete. Évi 200 P készpénz havonként, vagy évnegyedes részletekben. 12 mázsa tiszta búza; 8 köbméter tűzifa beszállítva, 3 hold legelőteljesítés. Földek adóját egyház fizeti. Stóla kerületi rendelkezés szerint. Államsegély. A község Érmihályfalva állomástól 8 km.-re fekszik, új köves út épülőben. Pályázhatnak férfitanítók. Kötelesség: kántori teendők végzése, belmissziói szolgálatban segédkezés, lelkesz akadályoztatása esetén helyettesítés, egyházi jegyzőség, melyért külön évi 20 P jár. Pályázati kérvények Református Lelkészi Hivatalhoz Gálospetri (Bihar m.) július 20-ig adhatók be. *Presbitérium*.

A gulási református egyház pályázatot hirdet a IV. sz. *kántortanító* állásra. Törvényszerű fizetést és lakbért az illetményhivatal folyósítja. Kötelesség: kijelölt osztályok vezetése; a kántorság soros ellátása kántortársával együtt; énekkar, ifjúsági egyesület, vasárnapi iskola vezetése; missziói munkákban részvétel; akadályoztatása esetén a lelkesz helyettesítése; adminisztrációs munkákban segédkezés. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Pályázatok július 21-ig küldendők Református Lelkészi Hivatal, Gulás (Bereg vm.) címre. Bemutatók szolgálat saját költségén kívánatos. Korteskedés kizáró ok.

A gyomai református egyház pályázatot hirdet a II. és VI. számú *tanító* állásokra. Pályázók jelezzék, hogy átválasztás esetén az esetleg megüresedő VII. és X. számú állásokra is pályáznak. A II. számú állás javadalma lakás vagy lakbér, 43 értékegységű helyi hozzájárulás és államsegély. A többi állásoknál természetbeni lakás. A VII. sz. állásnál 45, a VI. és X. számú állásoknál 56 értékegységű helyi javadalom és államsegély. A VI. sz. állásra választott kötelező elődjének 175 P beruházási összeget megtéríteni. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. A X. számú állás kántori képesítéssel bíró férfitanítóval tölthetik be, a megválasztott az iskolában végzendő kántori teendőkért 800 □-öl gyümölcsösökert használatát kapja. A megválasztott tanítók kötelessége a rájuk bízott osztályok tanítása, belmissziói munka végzése, kántor díjatalan helyettesítése. Nótanító pedig a Leányegyesületet vezeti és a kézimunkát tanítja. A választás miniszteri jóváhagyás után válik jogerőssé. Meg nem erősítés esetén egyházunk anyagi felelősséget nem vállal. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. Pályázati határidő 21 nap. Korteskedés kizáró ok. Okmányokkal és válaszbellyel ellátott pályázatok Gyökössy Dániel iskolaszékéi elnök címére, Gyomára küldendők.

Kaba református egyháza pályázatot hirdet teljesen osztozott iskolájánál sorválasztás folytán megüresedett XIII. sorszámú *tanító* állásra e hirdetés megjelenésétől számított 21 napi határidővel. Javadalom: természetbeni lakás, vagy lakbér törvényes és készpénz fizetés. Kötelessége a reábizott osztály, vagy osztályok vezetése, belmissziói munkákban segédkezés. Az állást az 5896—1940. számú püspöki rendelet alapján nótanítóval tölthetik be. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvényeket a Szolgálati Pragmatika 136. §-a szerint kell felszerelni. Kellően felbélyegzett

és megcímezett boríték melléklendő. Pályázatok Református Iskolaszék, Kaba címre küldendők.

Kaba református egyháza pályázatot hirdet 21 napi határidővel fizetés nélküli szabadságon lévő *tanító helyettesítésére*. A helyettesítés szeptember 1-től előreláthatólag 1942 február 28-ig tart. Fizetés törvényszerű. Kötelessége a rábizott osztály vezetése. Férfiak és nők pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények, felbélyegzett boríték melléklésével, Református Iskolaszék, Kaba címre küldendők. Ez az állás csak akkor foglalandó el, ha a VKMinisztérium hozzájárul az alkalmazáshoz.

A kareagi református egyház a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyezésének feltételezésével pályázatot hirdet egy *tanítónői* állásra. Kötelesség és fizetés törvényszerű. Csak három héten belül beadott, teljesen szabályszerűen felszerelt pályázatot veszünk figyelembe. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó, de a választás csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr végleges jóváhagyása után válik érvényessé, melyért az egyház szavatosságát nem vállal. Leánykori munka kötelező. Cím: Református Iskolaszék, Karcag.

A kislétai református egyház tényleges katonai szolgálatot teljesítő *kántortanítójának helyettesítésére* pályázatot hirdet. Tanítónők is pályázhatnak. Pályázati határidő 8 nap.

A kismarjai (Bihar m.) református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett IV. sz. *tanító* állására. Fizetése: új lakás és kert természetben. Egyháztól 30%-os helyi hozzájárulás. A többi törvényszerű államsegély. Kötelessége: A reábizott osztályok vezetése a tiszántúli református egyházkerület tanterve alapján. Egyházi jegyzői, lelkesz és kántori teendők ellátása abban az esetben, ha ebben a lelkész és a kántor akadályoztatva volna. Belmissziós tevékenység. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Választás 1941 július 27.

Ugyancsak a **kismarjai** egyház pályázatot hirdet újonnan megválasztott, de katonai szolgálatra bevonult *kántortanítójának* szolgálati idejére leendő *helyettesítésére*. Fizetése: pompás fürdőszobás új lakás és kert természetben és a törvényes helyettesi javadalom. Kötelessége: A reábizott osztályok vezetése a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint. Igazolt esetekben lelkesz és egyházi jegyző helyettesítése és belmissziói tevékenység. Pályázati határidő és választás mint fent. Református Lelkészi Hivatal, Kismarja (Bihar megye).

Nádudvari református egyház pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett *tanítónői* állásra. Fizetés törvényszerű. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázati határidő 21 nap. Válaszbélyeggel ellátott iratok Lelkészi Hivatalnak küldendő. Korteskedés kizáró ok.

Nagyrábé református iskolaszéke pályázatot hirdet újonnan szervezett *nótanító* állásra újtelepi iskolájánál 21 napi határidővel. Kötelessége és javadalma — lakbér, míg lakás épül, 10% helyi hozzájárulás, többi államsegély — törvényszerű, belmissziói munkában segédkezés kötelező. Az állás a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr jóváhagyásától függően — 1941 szeptember 1-én elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények válaszbellyeggel Iskolaszékhez küldendők.

Nyírábrányi református egyház pályázatot hirdet hármincnapos határidővel előkönyörgő *tanító* állásra. Fizetése 28 értékegységben beszámítva: 6 hold föld, száz véka rozs, 2 ol tűzifa, 24-20 P készpénz, stóla, államsegély. Előkönyörgés külön díjazva. Egyháztól lakás kerttel. Kötelessége: IV—VIII. o. tanítása, belmissziói munkában, egyházi jegyzőségben való közreműködés, templomi szolgálat elvégzése és kántorkodás. Állás a jelenlegi tanító eltávóztása után szept. 1-én foglalandó el. Nem közszolgálatban álló tisztviselők származásukat igazolni tartoznak. Felszerelt kérvények Lelkészi Hivatal, Nyíracsd címre küldendők.

Nyírbogdány református egyháza pályázatot hirdet második *nótanító* állásra. Fizetés 90%-os helyi javadalom egyelőre lakbérrel és fizeteskiegészítő államsegély. Kötelességek: rábizott osztályok tanítása, kántorhelyettesítés, Leányegylet vezetése. Megfelelően felszerelt kérvények válaszbellyeggel nyírbogdányi Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők. Korteskedés kizáró ok. Állás miniszteri jóváhagyás után szeptemberben elfoglalandó. Pályázati határidő 21 nap.

Nyírkéresi református egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántortanító* állásra. Fizetés törvényes. Pályázati határidő 21 nap. Cím: Nyírkéres, u. p. Baktalórántháza.

A monostorpályi református egyház pályázatot hirdet a III. számú *tanítói* állásra. Javadalom: természetbeni lakás kerttel; készpénz, ebből 30% helyi hozzájárulás, 70% államsegély, de összes fizetését az Illetményhivatal útján kapja. Kötelessége: a rábízott osztály vagy osztályok tanítása, missziói munkában segédkezés, kántori teendőket is végez. Az állás folyó év szeptember 1-én foglalandó el. Pályázati kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt Dr. Szász Imre lelképásztor-esperes, iskolaszéki elnök címére küldendők. A község Debrecentől 20 km. távolságra van vasútállomással és villanyvilágítással. Az okmányok visszaküldéséhez válaszbélyeget mellékelni kell.

Szamosújlak (Szatmár megye) református egyháza pályázatot hirdet megüresedett *kántortanítói* állására. Fizetés: 12 mázsa búza, 150 kg. szemestengeri, 16 köbméter kemény tűzifa beszállítva, készpénz egyháztól 15-94 P, 6 kat. hold 114 □-öl elsőrendű szántóföld (mindez 29 értékegység), háromszobás lakás melléképületekkel, kerttel, stóla, államsegély. Kötelesség törvénytörvényes. Iskola egytanerős. Kántori oklevéllel tanítónők is pályázhatnak. Állás 1941 szeptember elsején elfoglalandó. Határidő 21 nap. Kántorpróba önköltségen határidőn belüli vasárnapokon. Szabályszerű pályázatok Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők Szamosújlakra (posta Szamosaljai).

A **szatmáresekei** református egyház pályázatot hirdet a harmadik számú *tanítónői* állásra. Fizetés egyháztól 10% és lakás, a többi államsegély. Kötelesség: I—II. vegyesosztály és leányismételő tanítása, belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Állás szeptember elsején elfoglalandó. Felszerelt kérvények Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

Szeghalmi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy halálozás és egy lemondás folytán megüresedett *tanítói állásra*. Egyik állásra férfiak és nők, a másik állásra csak nők pályázhatnak. Mindkét állás a VKM engedélyétől függően töltetik be. Az egyház semmiféle anyagi felelősséget nem vállal az engedély el nem nyerése esetére. Kötelessége: a rábízott osztály vagy osztályok tanítása. Belmissziói munkában segédkezés. Női kézimunka tanítás. Férfiak kötelesek az orgonista-kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni. Fizetés: 40—40% helyi javadalom, államsegély, lakbér. Amennyiben helybeli tanítót választ a presbitérium a meghirdetett állásokra, akkor az így megüresült 34, 36, esetleg 48 értékegységes állás lesz betöltve. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Válaszbélyeges borítékkal, okmányokkal teljesen felszerelt kérvények a szeghalmi Református Egyház Lelkészi Hivatalához küldendők.

Szentpéterszegi református egyház pályázatot hirdet II. sz. *tanítói* állásra négytanerős iskolájánál. Helyi javadalom 15 értékegység földben. Kötelesség: kántorhelyettesítés, énekkarvezetés, belmissziói munkában segítés. — Pályázati határidő 21 nap. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A **tarpai** református egyház iskolaszéke pályázatot hirdet megüresedett I. számú *kántortanítói* és IV. számú *férfitanítói* állásra. I. sz. javadalma: lakás természetben, kert, hat öl tűzifa, két szekér széna, egy darab legelőjog, 2 kat. hold 669 □-öl javadalmi föld haszonélvezete, 20 köböl búza, 20 köböl kétszeres. Értékegység 51, a többi államsegély. IV. sz. férfitanítói állás javadalma ugyanez. Kötelesség törvénytörvényes. Kellően felszerelt kérvények válaszbélyeggel folyó évi július hó 31-ig Református Lelkészi Hivatal, Tarpa, Bereg vm. címére küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A **tiszahurai** református egyház pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Fizetés: természetbeni lakás, 40 értékegységet képviselő föld, termény és készpénz, továbbá államsegély. Kötelesség: a kijelölt osztályok vezetése, a kántori szolgálatnak hetenként felváltva végzése. Ha a jelenlegi kántortanító nyugalomba menne, elhalna, vagy lemondana — a kántori szolgálatot egymaga köteles lesz teljesíteni a megválasztott. Énekkar- és KIE-vezetés. . . Belmissziói munkában való segédkezés és szükség esetén a lelképásztor helyettesítése. Állás szeptember hó 1-én elfoglalandó. Határidő 21 nap. *Presbitérium*.

Tiszadada református egyházközsége lemondás folytán megüresedett II. *férfitanítói* állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 36 értékegység, lakás, államsegély. Kötelessége törvényes, lelkész, kántortanító helyettesítése, belmisszióban segédkezés, leventeoktatás. Amennyiben ez állásra a helybeli kántortanító átválasztatnék, ugyanezen hirde-

tés alapján az orgonista-kántortanítói állás kerül betöltésre. Javadalma: 49 értékegységben, lakás, 22 kat. szántó föld, 3 öl kemény tűzifa, 29 q rozs; államsegély, stóla. Földek jól bérbeadhatók, gazdálkodás tanítóknak kizárva. Kötelessége, mint fenti állásnál, kántori szolgálat, énekkar vezetés. Pályázati határidő mindkét állásra 21 nap. Kántorpróba saját költségen július 27-én délelőtt. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázatok annak jelzésével, hogy mindkét állásra szólnak-e, s válaszbélyeggel Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

Tiszafüredi református egyházközség pályázatot hirdet a IV. sz. *kántorhelyettesi tanítói* állásra. Javadalom: a törvényes tanítói fizetés, amelyből 65% és 6 értékegység helyi javadalom, mely éppen úgy, mint a javadalom egyéb részét alkotó államsegély, a központi Illetményhivatal által folyósítatik. Lakás természetben. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok tanítása, kántor helyettesítése, énekkar vezetése, missziói munkában részvétel, különösen kántori szolgálat által. Kántori képesítéssel rendelkező férfitanítók e hirdetés megjelenésétől számított 3 hét elteltéig pályázhatnak. Gyermeküket tanítatók részére polgári fiú- és leányiskola van a községben. Az állás folyó évi szeptember 1-én elfoglalandó.

A **túrkevei** református egyház pályázatot hirdet a XIV. számú *tanítónői* állásra. Javadalma: törvény szerinti fizetés és lakáspénz. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított 21 nap. Állás folyó év szeptember hó 1-én elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények válaszbélyeges borítékkal ellátva Tóth Lajos református iskolaszéki elnök, Túrkeve címre küldendők.

Az **újfehértói** református egyház iskolaszéke pályázatot hirdet az államhoz történt kinevezés folytán megüresedett VI. számú *férfitanítói* állásra. Javadalma: törvény szerint. Kötelessége az egyházi törvények és a szolgálati pragmatika szerint, a belmissziói és ifjúsági munkában való részvétel, orgonistakántor akadályoztatása esetén díjtalan helyettesítés. Kántorpróba kötelező, amelyre a meghívottaknak az útiköltségét az egyház megtéríti. Az állás folyó év szept. 1-én foglalandó el. Szabályszerűen felszerelt pályázatok a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt Református Lelkészi Hivatal, Újfehértó címére válaszbélyeggel küldendők. *Református Iskolaszék*.

Vámosoroszi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Javadalom: 24 q búza, öt öl fa, 35 P munkaváltás, 13 kat. hold föld és államsegély. Értékegység: 54. Jó lakás melléképületekkel, kerttel. Posta, telefon helyben. Vasútállomás közel. Kötelessége: a kijelölt felső osztályok tanítása, belmissziói és ifjúsági munkában való részvétel, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség és lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés, énekvezetés harmónium mellett. Kérvények törvénytörvényes felszerelve Lelkészi Hivatalba küldendők felbélyegzett borítékkal. Pályázati idő 21 nap. Állás 1941 szeptember 1-én elfoglalandó.

MISKOLCZY LAJOS
papi palást készítő
KASSA, Fő-utca 59.
UNGVAR,
Pázmány Péter-u. 3.

Selyempalástot készít
már 140—P-tól kezdve,
süveget 15— pengőért.

TARTALOM:

Kurátor: Tiszántúli egyházkerületek.
D. Dr. Kállay Kálmán: Sigray Mihály emléktáblájának leleplezésén mondott emlékbeszéd.
U. S.: Generális vizitáció a beregi egyházmegyében.
Hírek az egyházmegyéből. — Különlélek. — Hivatalos értesítés. — Pályázati hirdetések — Hirdetések.

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely,** IV., Feleki-u. 46. szám.
Az országos híru Szántó I.-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselympalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt, Régit felöltőt. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérekkelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálak. Pontos időben, portörténtesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelekesz urak figyelmébe!!!
RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó tempomépítési, tatarozási és tervezési vállalata tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszíre leutazik.
Kálvinista cég!
Vállalati összegének 2-5%-át a református lelekeszárva javára adja. Számos elismerő és kiténtető bizonyítványok.
Tiszalók. Postafiók 11

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen
Ferene József-út 53. Telefon: 23-40, 19-52.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával:
betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43
Alapította: Sesztina János 1819-ben.
IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-, GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Papi palástot és süveget
a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti
Szenási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG"
KERESKEDELMI RT.
kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkori pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNUMGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.
Orgonák, harmónumok javítása, átépítése, új homlokzat-sípek, villamos fajtatóberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

MÉLIUSZ

könyvkereskedés

KÖNYVEK — ÍRÓ-ÉS RAJZ-SZEREK — TÖLTŐTOLLAK — PAPIRÁRUK KÖZISMERT SZAKÜZLETE

DEBRECEN,

Ferenc József-út 26.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIOKJA

Plac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a gáz a legkényelmesebb;
a gáz a leggyorsabban kezelhető;
a gáz melege pontosan szabályozható;
a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázvezetékek berendezésénél.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 23-58. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferene József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsötlet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK: Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

REFORMÁTUS
PAPI PALÁST ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ KIVITELBEN
FÉNYES ILONA
RIMASZOMBAT